

VI GRUPA

1. Dati definiciju UGOVORA O GRAĐENJU prema Zakonu o obligacionim odnosima (ZOO)?
2. Koji su to bitni elementi ugovora o građenju?
3. Na koji način ZOO uređuje pitanje neporomenjivosti ugovorene cene (Odredba o nepromenljivosti ugovorene cene prema ZOO)?
4. Šta je to rizik i kakva je veza između rizika i ugovora?
5. Šta su to VIŠKOVI I MANJKOVI RADOVA? Da li je potreban poseban nalog da bi se oni izvodili, da li je izvođač dužan da ih izvede i da li je naručilac dužan da ih posebno plati?
6. Šta su to NEPREDVIĐENI RADOVI? Da li je potreban poseban nalog da bi se oni izvodili, da li je izvođač dužan da ih izvede i da li je naručilac dužan da ih posebno plati?
7. Šta su to NAKNADNI RADOVI? Da li je potreban poseban nalog da bi se oni izvodili, da li je izvođač dužan da ih izvede i da li je naručilac dužan da ih posebno plati?
8. Šta znači kada u ugovoru postoji odredba "KLJUČ U RUKE" (prema ZOO)?
9. Šta su to POSEBNE UZANSE O GRAĐENJU?
10. Da li je obavezna primena Posebnih uzansi o građenju?
11. Koji su to SASTAVNI DELOVI UGOVORA prema Posebnim uzansama o građenju?
12. Šta je to UVOĐENJE IZVOĐAČA U POSAO prema Posebnim uzansama o građenju?
13. Šta je to KOLAUDACIJA prema Posebnim uzansama o građenju?

VII GRUPA

1. Objasniti podelu Ugovora o građenju prema broju ugovora.
2. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju sa KONZORCIJUMOM
3. Objasniti podelu Ugovora o građenju prema načinu izbora izvođača
4. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju putem JAVNOG NADMETANJA
5. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju putem PRIKUPLJANJA PONUDA
6. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju putem NEPOSREDNE POGODBE
7. Objasniti podelu Ugovora o građenju prema ODREĐENOSTI PREDMETA POSLA
8. Objasniti - navesti podelu Ugovora o građenju prema OBIMU UGOVORNIH OBAVEZA IZVOĐAČA
9. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju po modelu PROJEKTOVANJE I IZGRADNJA
10. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju po BOT modelu (izgradnja, upravljanje i transferisanje)
11. Objasniti - navesti podelu Ugovora o građenju prema METODU ODREĐIVANJA NOVČANE NAKNADE (CENE)
12. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju po modelu UKUPNA (PAUŠALNA) CENA

13. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju po modelu NAKNADE STVARNO UČINJENIH TROŠKOVA
14. Objasniti - navesti podelu Ugovora o građenju prema PROMENLJIVOSTI UGOVORNE CENE
15. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju po modelu FIKSNA CENA (prema ZOO i u međunarodnim ugovorima)
16. Objasniti pojam KLIZNA SKALA (formula, koeficijenti, bazni datum)
17. Objasniti - navesti podelu Ugovora o građenju prema KLJUČNIM ODNOSIMA UČESNIKA NA PROJEKTU
18. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju PO TRADICIONALNOM PRISTUPU (dati šemu sa učesnicima i međusobnim vezama)
19. Objasniti - navesti podelu Ugovora o građenju po MENADŽMENT PRINCIPU
20. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju PO MENADŽMENT PRINCIPU - UPRAVLJANJE IZGRADNJOM (dati šemu sa učesnicima i međusobnim vezama)
21. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju PO MENADŽMENT PRINCIPU - UGOVARANJE I UPRAVLJANJE IZGRADNJOM (dati šemu sa učesnicima i međusobnim vezama)
22. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju PO PRINCIPU - PROJEKTOVANJE I UPRAVLJANJE IZGRADNJOM (dati šemu sa učesnicima i međusobnim vezama)
23. Objasniti prednosti i mane zaključivanja ugovora o građenju PO PRINCIPU - PROJEKTOVANJE I IZGRADI (dati šemu sa učesnicima i međusobnim vezama)
24. Navesti podelu Ugovora o građenju prema NAČINU ODREĐIVANJA SADRŽINE UGOVORA i dati njihove prednosti i mane

VIII GRUPA

1. Šta je to "FIDIC".
2. Koje vrste FIDIC-ovih uslova ugovora se koriste u savremenoj građevinskoj praksi
3. Objasniti šta su to "OPŠTI USLOVI"
4. Objasniti šta su to "POSEBNI USLOVI"
5. Objasniti šta je to "DODATAK UZ PONUDU" ("APPENDIX TO TENDER")
6. Navesti dokumente koji čine "UGOVOR" (sastavni delovi ugovora) po FIDIC-u
7. Opisati strukturu OPŠTIH USLOVA ZA IZGRADNJU (koliko članova imaju, kakvi su ti članovi....)
8. Kada se mogu primeniti FIDIC-ovi "Uslovi ugovora za izgradnju" (ko priprema projektnu dokumentaciju i druge specifičnosti ove vrste ugovora)
9. Nacrtati organizacionu šemu sa učesnicima u realizaciji projekta kada se primenjuju FIDIC-ovi "Uslovi ugovora za izgradnju"
10. Koje vrste bankarskih garancija se javljaju kod FIDIC-ovih "Uslovi ugovora za izgradnju"
11. Šta je to INŽENJER i koje su njegove uloga po FIDIC-u
12. Koje su osnovne obaveze NARUČIOCA (Employer) po FIDIC-u
13. Koje su osnovne obaveze IZVOĐAČA (Contractor) po FIDIC-u

14. Šta su to NOMINOVANI PODIZVOĐAČI i objasniti specifičnosti njihovog angažovanja
15. Način na koji se vrši komunikacija između učesnika (objasniti posledice usmene komunikacije - naloga)
16. Na koji način se određuje vrednost izvedenih radova po FIDIC-ovim "OPŠTIM USLOVIMA ZA IZGRADNJU"
17. Šta su to PROVIZORNI IZNOSI (Provisional Sums)
18. Da li je predviđena primena KLIZNE SKALE u FIDIC-ovim "OPŠTIM USLOVIMA ZA IZGRADNJU" i ako jeste kako i gde se definiše
19. Da li je predviđena primena AVANSA u FIDIC-ovim "OPŠTIM USLOVIMA ZA IZGRADNJU" i ako jeste kako i gde se definiše
20. Na koji način se vrši naplata izvedenih radova po FIDIC-ovim "OPŠTIM USLOVIMA ZA IZGRADNJU"
21. Na koji način i u kojim rokovima se odvija postupak ispostavljanja i naplate privremenih mesečnih situacija prema FIDIC-ovim "OPŠTIM USLOVIMA ZA IZGRADNJU"
22. Na koji način i u kojim rokovima se odvija postupak ispostavljanja i naplate konačnog obračuna - finalna situacija prema FIDIC-ovim "OPŠTIM USLOVIMA ZA IZGRADNJU"
23. Šta su to RETENCIONI IZNOSI i šta je svrha ovih iznosa
24. Na koji način i kada se izvođaču isplaćuju RETENCIONI IZNOSI
25. Na koji način Izvođač može da naplati ostatak RETENCIONOG IZNOSA pre isteka roka za obaveštavanje o nedostacima
26. Šta je to BAZNI DATUM
27. Ko izdaje nalog za početak radova i u kom roku
28. Šta je to PERIOD ZA OBAVEŠTAVANJE O NEDOSTACIMA
29. U kom trenutku se izdaje Potvrda o završetku svih obaveza po ugovoru (Performance Certificate)
30. U kom roku se mora izvršiti najava potraživanja za dodatna plaćanja ili produžetak roka, a u kom roku mora da se dostavi sva dokumentacija za potraživanje
31. Koja je sankcija za propuštanje roka za najavu potraživanja
32. Kako se formira DAB (Odbor za rešavanje sporova) - koje struke su članovi i kako se bira
33. Šta je uloga DAB (Odbor za rešavanje sporova)
34. Koji su rokovi u postupku rešavanja sporova - rok za donošenje odluke DAB-a, rok za izjašnjenje o nezadovoljstvu odlukom DAB-a, period za mirno rešavanje spora
35. Navešti faze rešavanja spora, od nastanka spora do konačnog regulisanja spornog pitanja (prema FIDIC-ovim "OPŠTIM USLOVIMA ZA IZGRADNJU")

VII ГРУПА

① ПОДЕЛА УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ ПРЕМА БРОЈУ УГОВОРА:

- 1) УГОВОР СА ЈЕДНИМ (ГЛАВНИ ИЗВОЂАЧ) - ангажује подизвођаче
  - 2) УГОВОР СА ВЕЛИМ БРОЈЕМ ИЗВОЂАЧА - са њима поседан уговор
  - 3) УГОВОР СА КОНЗОЦИЈУМОМ - (угворно повезивање више фирми...)
- * Главни извођач врши координацију свих послова и ангажује подизвођаче

② Предности закључивања уговора са конзоцијумом је то што сви чланови конзоцијума одговарају за циљев посла који се врши, а мана је то што међу члановима конзоцијума лако може доћи до неслагања, што би довело до успорења или прекида пословног процеса.

③ ПОДЕЛА УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ ПРЕМА НАЧИНУ ИЗБОРА ИЗВОЂАЧА

- 1) ЈАВНИМ НАДМЕТАЊЕМ (ОТВОРЕНИ ПОСТУПАК)
- 2) ПРИКУПЉАЊЕМ ПОНУДА ПО ПОЗИВУ
- 3) НЕПОСРЕДНА ПОГОВОР

④ ЈАВНО НАДМЕТАЊЕ: Предности је то што се након јавног позива добија велики број понуда и бира се најповољнија. Мана је јер конкуренција мора бити отворена дуго (30 дана), а такође се могу на конкурс јавити и фирме које нису способне за завршетак посла → први се механизам селекције.

⑤ ПРИКУПЉАЊЕ ПОНУДА: Предности је то што се позивају фирме које су већ познате и компетентне, а уштеда времена је мања. Мана је то што се могу изоставити из позива неке фирме које су биле квалификоване, закон о ЈН не регулише овај поступак

10) Посебне узанисе се примењују ако су уговорачи пристали да не примењују. Сматра се да су они применили на примену узаниса ако примена узаниса није уговором о извођењу радова на трају, објектима искључена у целини или делимично.

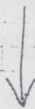
11) Саставни делови уговора, према последним узансима

- 1) техничка документација са свим графичким, рачунским и описним прилозима
- 2) посебни и други услови наручиоца, који су уговором одређени

- ако уговорачи иако одреде, саставни елементи уговора може бити и динамички план грађења

12) Под увођењем извођача у посао подразумева се испуњење оних обавеза наручиоца без чијег прелиминарног испуњења започињање радова фактички није могуће или право није дозвољено.

13) КОМАНДАЦИЈА подразумева припремају изграђеног објекта између извођача и наручиоца. То је континуиран рад и врши се по завршетку радова.

ДРУГИ КОЛОКВИЈУМ

УГРУПА

① Уговор о грађењу је уговор о делу којим се извођач радова обавезује да, према одређеном пројекту, изврши у уговореном року грађењу грађевину на одређеном земљишту, или да на таквом земљишту (или већ постојећем објекту) изврши неке друге грађевинске радове, а најмичилац се обавезује да му за то исплати одређену цену.

② БИТНИ ЕЛЕМЕНТИ УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ СУ:

1) ПРЕДМЕТ УГОВОРА

2) РОК ИЗГРАДЊЕ

3) ЦЕНА КОШТАЊА

4) ПИСМЕНА ФОРМА УГОВОРА

③ Ако је уговорено да се цена радova неће мењати у случају повећања цена елемената на основу којих је она одређена, извођач може захтевати измену цене радova ако су се цене елемената пoкo повећале до је цена радova пoрасла за више од 10%. Извођач може захтевати само разлику у цени која пoлази 10%, осим ако је до повећања цене дошло пoсле његовог доласка у доцну.

④

⑤ Вишкови и мањкови радова су уговорени радови, али у количинама које су веће или мање од уговорених. Извођач је у принципу дужан да изведе радове, а да му не би било плаћено зависи од начина уговарања цене. (фиксна - не, јединична - да). Попредан је посебан налог да би се они изводили.

⑥ НЕПРЕДВИЂЕНИ РАДОВИ су радови који се морају извести да би се завршио посао, иако нису експлицитно предвиђени уговором документацијом. Попредан је посебан налог осим у случају ХИТНИХ РАДОВА, извођач је дужан да их изведе, а плаћање ипак зависи од начина уговарања цене.

⑦ НАКНАДНИ РАДОВИ су радови који нису уговорени, већ наручилицау накнадно захтева да се изведу. Извођач је дужан да их изведе, а они се увек посебно плаћају.

⑧ Ако у уговору постигнута одредаба кључ у руке, извођач се самостално обавезује да изврши сва сва радове поспредне за изградњу и уградњу одређеног целовитог објекта. У том случају уговорена цена обухвата и вредност свих непредвиђених радова и вишкова радова, а искључује уопште мањкова радова на уговорну цену.

⑨ Посебне узансе и тражене представљају записано обавезу право везано за тражење објекта. Закон их је Савезна Привредна комора СФРЈ 1977. године

⑥ НЕПОСРЕДНА ПОГОДЕБА: Брзо се закључује уговор, што је добро за фирму коју хитним плаћајућа или наплатни радња, а мана је то што овај поступак искључује конкуренцију.

⑦ ПОДЕЛА УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ ПО СЛОЖЕНОСТИ ПРЕГЛЕТА ПОСЛА:

- 1) СА ФИКСНОМ СПЕЦИФИКАЦИЈОМ - брзо ретка у пракси
- 2) СА ОДРЕЂЕНОМ СПЕЦИФИКАЦИЈОМ И КЛАУЗУЛОМ ЗА ВАРИРАЊЕ
- 3) ТЕРМИНСКИ ПОСЛОВИ - послови на одржању → не зна се колика цена

⑧ ПОДЕЛА УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ ПО ОБИМУ УГОВОРНИХ ОБАВЕЗА ИЗВОЂАЧ

- 1) САМО ИЗГРАДЊА
- 2) ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИЗГРАДЊА
- 3) BOT пројекти (Build-Operate-Transfer)

⑨ ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИЗГРАДЊА: Предност је то што наручилац радња закључује уговор само са 1 фирмом, али је мана то што фирма може пројектовати објект, бази на онај начин на који ју је најлакше да изведе радње, а не онако како то наручилац жели. Зато пројектни-зарадак мора бити прецизно дефинисан.

⑩ BOT МОДЕЛ: Предност је то што извођач практично сам финансира изградњу објекта, али је мана то што по истеку рока за концесију нови власник може добити објект који није одржавно одржаван или није у употребљивом стању.

11) ПОДЕЛА УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ ПО МЕТОДУ ОДРЕЂИВАЊА ЦЕНЕ

1) ОДРЕЂЕНА ЦЕНА

- а) ПАУШАЛНИ ИЗНОС - УКУПНА ЦЕНА
- б) НА ОСНОВУ МЕРЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ИЗВЕДЕНИХ РАДОВА
- в) НА БАЗИ НАКНАДЕ СТВАРНО УЧИЊЕНИХ ТРОШКОВА

12) УКУПНА (ПАУШАЛНА) ЦЕНА: Предност је то што се цена одреди једном у укупном износу и сви радови се обрачунавају кроз 1 износ, али mana је што нема вредновања и мерења радова, па цена често може бити нејасна, а извођач није упознат са стварним обимом посла → спорови.

13) НАКНАДА СТВАРНО УЧИЊЕНИХ ТРОШКОВА: Предност је то што се обави уговор: брзо, лако и ефикасно закључују → може се користити у лимитним ситуацијама, али је mana то што извођач може свесно правити максималне трошкове да би више зарадио → дакле, не зна се шта су стварни трошкови.

14) ПОДЕЛА УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ ПО ПРОМЕНЉИВОСТИ УГОВОРНЕ ЦЕНЕ

- 1) УГОВОРИ СА ФИКСНОМ ЦЕНОМ
- 2) УГОВОРИ СА ПРОМЕНЉИВОМ ЦЕНОМ

15) ФИКСНА ЦЕНА: Mana је што се услед инфлације и слично може догодити да цена која се исплатује није реална.
* Генерално, овакав начин уговарања није најбољи, а једина је предност што се не мора пратити промена цене → mana остала

16) КЛИЗНА СКАЛА је начин формирања променљиве цене црног што се цене из понуде израчунају и ширважно по општа износ који се добија тако што се уговорене цене множе неким фактором.

$$C_1 = C_0 \cdot K, \text{ где је } K = a + b \cdot \frac{M_1}{M_0} + c \cdot \frac{T_1}{T_0}$$

$$a + b + c = 1$$

фиксни део   % учешће материјала   % учешће радне снаге

M - индекс цена на материјал

T - индекс трошкова живота

* M_0 и T_0 се беру за базни датум

* БАЗНИ ДАТУМ - 28 дана пре последњег рока за подношење понуда

17) ПОДЕЛА УГОВОРА О ТРАЖЕЊУ ПО КЉУЧНИМ ОДНОСИМА УЧЕСНИКА У ПРОЈЕКТУ:

1) ТРАДИЦИОНАЛНИ ПРИСТУП

2) МЕНАџМЕНТ ПРИСТУП

• управљање изградњом

• уговарање и управљање изградњом

3) КЉУЗ У РУКЕ

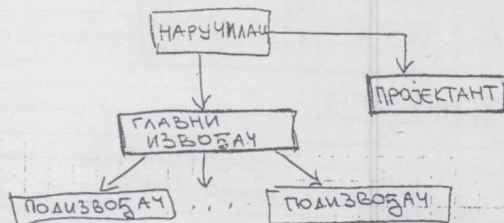
• пројектовање и изградња

• пројектовање и управљање

18) ТРАДИЦИОНАЛНИ ПРИСТУП: мана је то што се прво мора урадити пројекат да би се могли да извршавају радове, а предност је то што имамо 1 пројекманта и 1 главног извођача

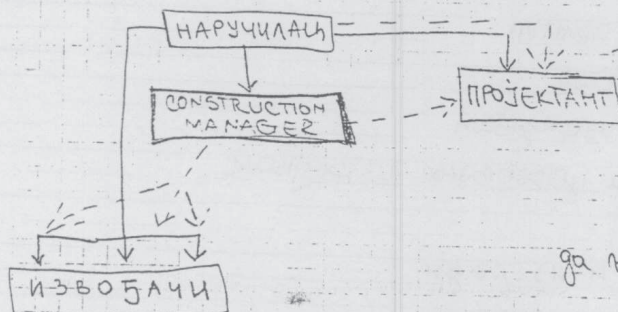

19) МЕНАџМЕНТ ПРИНЦИП МОЖЕ БИТИ:

- 1) УПРАВЉАЊЕ ИЗГРАДЊОМ
- 2) УГОВАРАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ИЗГРАДЊОМ

20) МЕНАџМЕНТ ПРИНЦИП → УПРАВЉАЊЕ ИЗГРАДЊОМ

- * Наручилац закључује уговор са свима
- * Уводи се улога CONSTRUCTION MANAGER

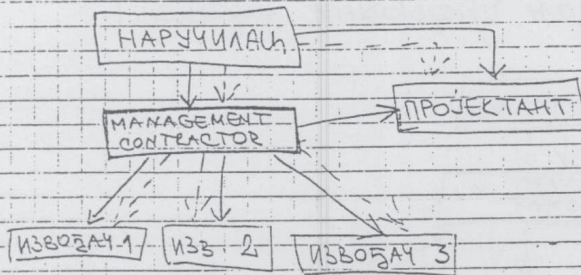

Свима издаје напоре и практично руководи изградњом, али не ангажује извођаче → он може да реши проблем

21) МЕНАУМЕНТ ПРИНЦИП → УГОВАРАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ИЗГРАДЊОМ

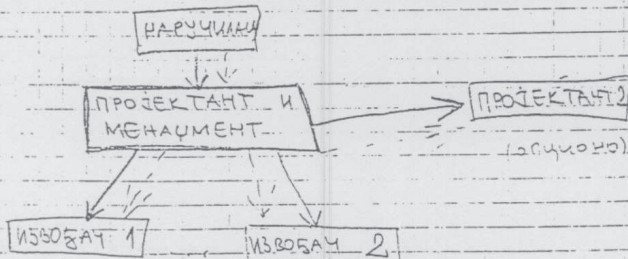
* Наручилац је закључује уговор са обимом, датум са пројектантом и УГОВАРАЧЕМ радова

* MANAGEMENT CONTRACTOR ангажује извођаче и управља изградњом

22) ПРОЈЕКТОВАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ИЗГРАДЊОМ

* Пројектант је онај који управља изградњом, може ангажовати групе пројектаната, он ангажује извођаче

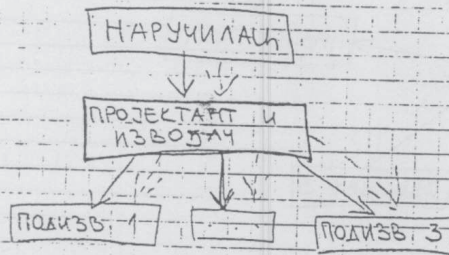

23) ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИЗГРАДИ

* Пројектант је првобитно ГЛАВНИ ИЗВОЂАЧ, он не ангажује извођаче, већ ПОДИЗВОЂАЧЕ.

* Мана је то што он може пројектовати бази онако како може да изгради, да је потребан веома прецизан пројектни задатак?

24) ПОДЕЛА УГОВОРА О ГРАЂЕЊУ ПО НАЧИНУ ОПРЕЂИВАЊА САДРЖИНЕ УГОВОРА

VIII група

① "FIDIC" je međunarodno udruženje inženjera-konsultanata, sa sedištem u Švajcarskoj.

② U savremenoj građ. praksi se koriste OPŠTI I POSEBNI FIDIC-ovi услови уговора

③ Општи услови су документи врло слични нашим "Посебним условима", они се не мењају од уговора до уговора, и примењују се увек, осим уколико нису дали "ПОСЕБНИ УСЛОВИ"; Базни су за УГОВАРАЊЕ

④ Посебни услови се појединачно израђују за сваки посебан уговор, и то је документ који има већу снагу од "општих услова", али само у том појединачном случају

⑤ "ДОДАТАК УЗ ПОНУДУ" (Appendix To Tender) је саставни део уговора од FIDIC-у у коме се детаљирају дефиниције уговора као што су: име и адреса извојача у изјекту, валута, износ удела, рок за обавештавање о недостацима, период пописивања грађевина, време, обавезе, класа и ниво, квалитет извода,

⑥ Саставни делови уговора од FIDIC-у су:

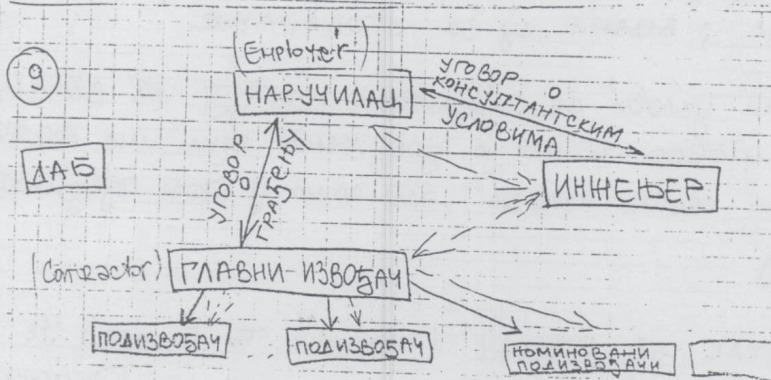
① ТЕКСТ СПОРАЗУМА	⑥ СПЕЦИФИКАЦИЈЕ РАДОВА
② ПИСМО О ПРИХВАТУ ПОНУДЕ	⑦ ЦРТЕЖИ
③ ПОНУДА	⑧ РАЗНИ ПРЕГЛЕДИ (ПРОФИЛ, ПРОГРАМ И СЛ.)
④ ПОСЕБНИ УСЛОВИ	
⑤ ОПШТИ — И	

појединачно
ДАН-у и сл.
општих
обавештавање
И Т Д.

⑦ ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗГРАДЊУ имају 20 тачака, у сваком плану дефинише 1 од општорних уговорних одредаба. То је као 1 поглавље, из општорног низа уговорних одредаба

⑧ FIDIC - ови услови уговора за изградњу се примењују у традиционалној уговорној шематици. Прој. документацију припрема НАРУЧИЛАЦ. Платење се врши на бази мерења количина изведених радова које се множе са уговореним јединичним ценама.

⑩ КОД „УСЛОВА УГОВОРА ЗА ИЗГРАДЊУ“ ЈАВЉАЈУ СЕ СЛЕДЕЋЕ БАНКАРСКЕ ГАРАНЦИЈЕ:

- 1) ГАРАНЦИЈА БАНКЕ ЗА ДОБРО ИЗВРШЕЊЕ ПОСЛА
- 2) ГАРАНЦИЈА ЗА АВАНС
- 3) -II- ЗА ПОВРАЋАЈ ЗАДРЖАНОГ ИЗНОСА

⑪ ИНЖЕНЕР је највероватније нека фирма која има улогу
штитног надзора, или има обавезу изнад нивоа
штитног надзора. Он даје напоје Главног извођачу,
или даје напоје и нарушавачу, и плаћа та нарушавачу

⑫ Основне обавезе натуратора су обезбеђивање
локације, као и да обезбеди приступ парцели за
извођача. Наравно, он је финансијер радова.

⑬ Улога ИЗВОЂАЧА (Contractor) су дорада докумен-
тације, набавка материјала, механизације, извође-
ње радова и ошклањање грешака.

⑭ Номинисани подизвођачи су они подизвођачи које Биро
и именује инвеститор, а извођач склапа са њима подизвођач
именованих подизвођача плаћа извођач. Они се наводе у уговор
о грађењу. За ангажовање номинисаних подизвођача не
треба сагласности инжењера.

⑮ Комуникација између учесника врши се у писменој
форми (уговором), шиф. води се писмена преписка.
Наредбе за реализацију издају се допису шаблонизо-
ваних образаца. Уколико се и изда усмена инструк-
ција, у року од 2 дана то се мора бити писмено
допозитивно.

⑯ Вредност изведених радова се мери и плаћају се
сваког изведене количине које се мери са једини-
чним ценама → ВРЕДНОСТ РАДОВА

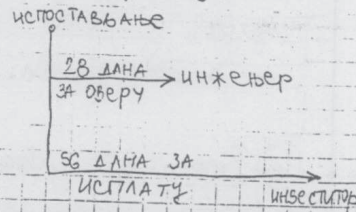
(17) Пробизорни износи су износи рехурисане за радове одређене намене, али се ти радови не изводе без посебног налога инжењера. Јти износи у току реализације могу бити пресметрени за плаћање неких других трошкова.

(18) У ОПШТИМ УСЛОВИМА је употреба клизне скале предвиђена од издања из 1999. године. Клизна скала се дефинише преко формуле за обрачуи цене која је даица у општим бројевима, па се у додацику уз понуду уносе нумеричке вредности. Уколико ове вредности нису наведене, клизна скала се не примењује.

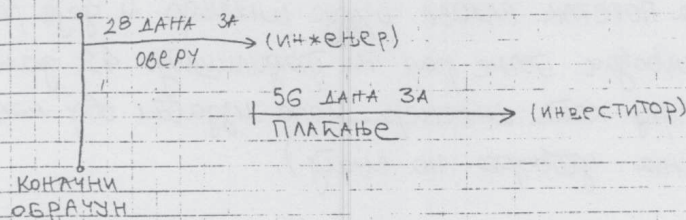
(19) Тримена аванса је предвиђена од издања из 1999. године. Навод износ мора бити наведен у додацику уз понуду, а ако није наведен подразумева се да та НЕМА.

(20) Наплата изведених радова врши се на основу изведених количина и утврђених јединичних цена, које се у мањују за % примениеног аванса, уз узимање у обзир и клизне скале, процене у процисима и разних варијација у предвиђеним радовима

(21) ПРИВРЕМЕНЕ МЕСЕЧНЕ СИТУАЦИЈЕ: На крају сваког месеца извођач испоставаља месечну ситуацију и доставља је инжењеру. Инжењер прверава месечну ситуацију и има рок од 28 дана да прегледа ситуацију и овери неспорне количине и цене, док је инвеститор дужан да у року од 56 дана од испоставаљања ситуације плати ту привремену ситуацију.

(22) Код konačnog obračuna, otkriva se odvijanje nešto drugačije, kao na sledećoj slici:

(23) Решенични износ је сума у висини 5-10% од уговорне цене, коју извођач плаћа инвеститору као гаранцију за добро извршен посао, без обавезе да тражи поврат и бенивну гаранцију за добро извршење посла. Тражени решеници и њихов износ се практикују у понуди.

(24) Извођачу се $\frac{1}{2}$ пот износа исплаћује по завршетку радова издати сертификатом о пријему, а друга половина по истом периоду годошњице за неодржане.

(25)

26) БАЗНИ ДАТУМ је 28. дан пре последњег рока за подношење понуде.

27) НАЛОГ ЗА ПОЧЕТАК РАДОВА издаје инжењер и даје рок од 7 дана да извођач почне рад на градилишту. 42 дана је рок у оквиру кога инжењер мора издати овај налог (од скупљања уговора на снагу).

28) ПЕРИОД ЗА ОБАВЕШТАВАЊЕ О НЕДОСТАЦИМА је временски рок (од најчешће 2 године → 730 дана) у оквиру кога се од извођача може тражити да оклони недостатке носилаца у процесу тражења. Он поседује да би се избегли други тешки и рокови, рецимо од 10 година, током којих би извођач могао бити "присуђан" на датом објекту.

29) ПОТВРДА О ЗАВРШЕТКУ СВИХ ОБАВЕЗА ПО УГОВОРУ се издаје по уклањању свих недостатака носилаца у процесу за обавештавање о недостацима.

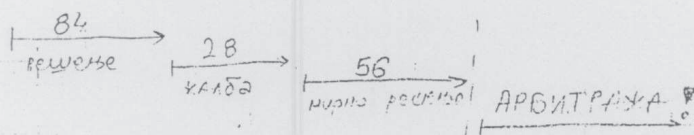
30) НАЈАВА ПОТРАЖИВАЊА за додатна плаћања или продужетак рока мора се издати макс 18 дана од дана када се дало додатно који је извао додатно потраживање или продужетак рока, а у року од 42 дана од тог датума се мора доставити комплетна документација.

31) Санкција за пропуштање рока за најаву потраживања је губитак права на по додатно потраживање или продужетак рока.

(32) DAB се формира као тим од 3 чланова (структура за управљање пројектом објекта). То једног члана именују инвеститор и извођач, а трећи се бира од спорора. Може се, рецимо, обавијести председник FIDIC-а да именује тог трећег члана.

(33) Циљ DAB-а је решавање спорова између инвеститора и извођача током градње објекта, уз заобилажење АРБИТРАЖЕ, која је веома скупа.

(34) Рок за доношење одлуке DAB-а је 84 дана, рок за изјављивање о незадовољству одлуком DAB-а је 28 дана, а додатни период за мирно решавање спора је 56 дана.

(35) Фазе решавања спора, према FIDIC-у

- 1) НАСТАНАК СПОРА
- 2) ПОДНОШЕЊЕ ПИСМЕНОГ ПОДНЕСКА ОДБОРУ
- 3) РЕШЕЊЕ КОЈЕ ДОНЕСИ ОДБОР (84 ДАНА)
- 4) ИЗЈАВЉЕЊЕ О НЕЗАДОВОЉСТВУ ОДЛУКОМ ОДБОРА (28 ДАНА)
- 5) ПЕРИОД ЗА МИРНО РЕШАВАЊЕ СПОРА (56 ДАНА)
- 6) АРБИТРАЖА — ДОНОСИ КОЧАЧНО РЕШЕЊЕ — СКУПО!

1. Фидик је међународно удружење инжењера консултаната (пројектни тимови) у области консултаната. Чланови су национална удружења инжењера консултаната - представници различитих земаља. Уеоирица је у Швајцарској. То удружење има улогу да унапређује знања и искусу, они издају услове уговора - фидикови услови уговора.

Стандардизација послова на великим пројектима се постиже применом стандардних форми уговора. Фидик издаје међународне услове уговора, додукова их, користи. Користи се услови из 1999 го и претходна издања из 87. го.

2. Сваки од услова фидик уговора се примењује за одређену

сврху уградња:

- ① ЦРВЕНИ ФИДИК - традиционална сврху уградња - односе се на јединичним ценама и сврху уговорених количина
- ② ЗЕЛЕНИ - везан за изградњу, али када је извођач и пројектни (извођач прва и пројектни је тај грађу по шир и пројекту)
- ③ СРЕБРНИ - када се грађу нека посмротења, TURN KEY (кључ у руку) EPC - ENGINEER PROSURET CONSTRUCT (пројекту), набава опрему, изградња посмротења

Ова три имају 20 чланова - захтевају врло сложну сврху уградњу учесника на пројекту и сврху административну.

- ④ ЗЕЛЕНИ - краћка форма - примењују се на пројектима мање вредности или када је реч о једносавним, понављајућим посмротења.

Фидикови услови → регулишу права и обавезе на уобичајен начин: 1. Општи услови 2. Посебни услови

3. Фидик је услови који регулишу права и обавезе уговорних страна ставио у своје ОПШТЕ УСЛОВЕ - имају 20 чланова. Општи услови се не мењају, већ се одређени члан или басус члан мења, и уводи се нови члан иј. Општи услови су зацне нирани.

4. ПОСЕБНИ УСЛОВИ - грабе се за сваки посебан уговор из артиска

je napise u dodatku. Kada je potrebno da se odredi neki numericki podatak, u opstim uslovima nije da je garantni rok onaj koji je naveden u dodatku uz ponudu, jer komunicirajuće je ona, koja je navedena u dodatku uz ponudu. Iako se posmatra univerzalni ugovor.

Ugovor po Filiku ima 2 strane. Sastavni delovi ugovora su:

- ① sporazumni tekst ugovora
- ② opis o prihvatlj. ponude
- ③ ponuda
- ④ iscedni uslovi ugovora
- ⑤ opшти uslovi ugovora
- ⑥ specifikacije radova
- ⑦ urisani i razni predmeti (primer radova)

7. Ima 20 clanova

§. 16-17 clanova koji su identичni u svim slučajevima. Svaki od clanova regulise neki od elemenata ugovorne odnosa. Svaki se sastoji od tri odredbe.

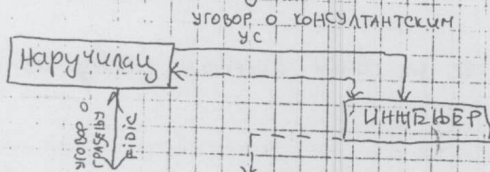
- ЧЛАН 1 - да је информације
- 2 - обавеза обавеза наручилаца
  - 3 - обавеза извођача
  - 4 - обавеза извођача
  - 5 - односи се на покривање производа

- 12 - мерење и вредновање радова
- 13 - односи се на вриједност и измјене
- 14 - уговорна цена и плаћање
- 19 - виша сила
- 20 - општи захтеви

Број 4 нар. има 2 страна и 24 одговора, а број 2 једну страну. Члан има неколико страна са четири извода одговора.

3. Филкови услови за изградњу (урбена књижа) пројектну документацију, опрему, наручилац. Предвиђени су за традиционалну уговорну сарадњу. Трагање се врши на бази мерења количина изведених радова које е мноше са уговореним јединичним ценама.

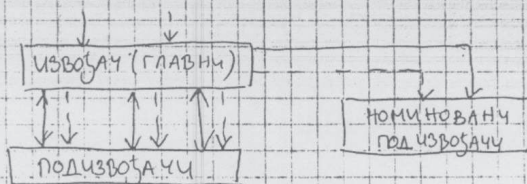
1. Учесници: наручилац, главни извођач, ДАВ - одбор за решавање спорова.

забачу

догда
на
је

у:

11. ИНЖЕНЕР - је најчешће нека фирма. Улога му је најсличнија улози надзорног органа (спрутинг надзор), а има и овлашћења која су изнад спрутинг надзора. Он предузима руководиоце изградњом целог објекта и саворч нају- чиниоу шира да ради. Плати се на ручилау и због тога не може бити независан. Инженер је зато изводио свој арбитражни улогу. Ј. формирани је РДВ. Сачињавају га инжењери експерти. По чему је значајније биће да у њему седе инжењери.

а

12. НАРУЧИЛАЦ - ангажије експерта ј. руководиоца. Има обавезу да омогући показују на којој ће се изградити, да омогући извођачу ради да припреми пројекат и да обезбеди новац.

13. ИЗВОЂАЧ - ангажије произвођаче који изводе неки одређени део радова. Има обавезу да уреди све што треба да се доради од пројектне документације, материјал, грађеве, уклони недовољне након рада.

14. Произвођачи - ангажије их извођач уз одобрење инжењера. Номиновани произвођачи - наведени у уговору између наручиоца извођача. За њихово ангажовање нису додељени дозвола инжењера. Они саворчају чиме из производних везама за одговорности главног извођача.

1

10. БАНКАРСКЕ ГАРАНЦИЈЕ су шекс. документи. Ако извођач не уреди одређени износ, банка ће да исплати одређени износ, с тим што ће она касније за то наплатити извођачу. Ако банка неће да исплати, Народној банци ће јој одузети лиценцу. Гаранција банке за добро извршење посла - 10% вредности уговора.

13
које

Давање обе гаранције је услов за уговор са извођачем. Ако извођач не доследи ту банкарску гаранцију, као да уговор није ни постојао.

банке

VI GRUPA

1. ZAKON O OBLIGACIONIM ODNOŠIMA DEFINIŠE UGOVOR O GRAĐENJU KAO UGOVOR KOJIM SE IZVOĐAČ OBAVEZUJE DA PREMA ODREĐENOM PROJEKTU SAGRADI U UGOVORENOM ROKU ODREĐENU GRAĐEVINU NA ODREĐENOM ZEMLJIŠTU, ILI DA NA TAKVOM ZEMLJIŠTU, ODNOSNO NA VEĆ POSTOJEĆEM OBJEKTU VRŠI KAKVE DRUGE GRAĐEVINSKE RADOVE, A NARUČILAC SE OBAVEZUJE DA MU ZA TO ISPLATI ODREĐENU CENU.
2. BITNI ELEM. UGOVORA: (oni bez kojih ugovor ne postoji)
  1. UGOVORNE STRANE
  2. PREDMET UGOVORA
  3. ROK U KOME ĆE MO IZGRADITI
  4. CENAUGOVOR O GRAĐENJU MORA BITI ZAKLJUČEN U PISANOJ FORMI
- 3.
5. VIŠKOVI RADOVA SU KOLIČINE IZVEDENIH RADOVA KOJE PRELAZE UGOVORENE KOLIČINE RADOVA.
MANJKOVI RADOVA SU NEGATIVNA OOSTUPNIA IZVEDENIH RADOVA U ODNOSU NA UGOVORENE KOLIČINE RADOVA.
IZVOĐAČ JE DUŽAN DA IZVEDE VIŠKOVE, TI. DA NE IZVEDE MANJKOVE, A DA U ĆE MU BITI PLAĆENO ZAVISI OD NAČINA ODREĐIVANJA CENA. AKO JE CENA ODREĐENA U UKUPNOM RZVOJU NEMERE SE KOLIČINE PA SU VIŠKOVI I MANJKOVI UKLJUČENI U UGOVORENU CENU. KOD UGOVORA KOJI SU
6. NEPREDVIĐENI RADOVI SU ONI RADOVI KOJI UGOVOROM NIŠU OBUHVATĀENI, A KOJI SE MORAJU IZVESTI DA BI SE ZAVRŠIO POSAO. ZA SVE PROMENE U PROJEKTOJ DOKUMENTACIJI JE POTREBNA SAĀLASNOST INVESTITORA MI AKO JE REŠE O HITNIM NEPREDVIĐENIM RADOVIMA ONI MORAJU DA SE IZVEDU I BEZ PRETHODNE SAĀLASNOSTI INVESTITORA
7. NAKNADNI RADOVI SU ONI RADOVI KOJI NIŠU BE UGOVORENI I NIŠU NUŽNI ZA ISPUNJENJE UGOVORA, A NARUČILAC ZAHTEVA DA SE IZVEDU. ONI SE UVEK POSEBNO PLAĆAJU, ALI JE POTREBNA PRETHODNA SAĀLASNOST NARUČIOCA.
8. KOD OVOG UGOVORA IZVOĐAČ SE, PO PRAVILU, OBAVEZUJE DA OD SVOG MATERIJALA SAGRADI OBJEKT I DA KJGUČEVE OD SAGRAĐENOG OBJEKTA PREDA INVESTITORU ĆIME SE SIMBOLIZUJE PREDAJA OBJEKTA. U OVAJ SLUČAJU INVESTITOR, PO PRAVILU NE VRŠI STRUČNI NADZOR NAD IZVOĐENJEM STRUČNIH RADOVA, A IZVOĐAČ GARANTUJE ZA KVALITET IZVEDENIH RADOVA I UPOTREBLJENOG MATERIJALA
9. POSEBNE UZANSE O GRAĐENJU - ZAPISANO OBIČAJNO PRAVO IT 1977. GOD KOJE SE PRIMENJUJE TEK AKO NIŠTA NIJE REČENO U UGOVORU O GRAĐENJU ILI AKO NIJE DEFINISANO ZAKONOM. ONE UREĐUJU ODNOS NARUČIOCA I IZVOĐAČA RADOVA U POSLOVIMA IZVOĐENJA RADOVA NA GRAĐEVINSKIM OBJEKTIMA U JUGOSLAVIJI.
10. POSEBNE UZANSE O GRAĐENJU PRIMENJUJU SE AKO SU UGOVARAČI PRISTALI NA NJIHOVU PRIMENU. SMATRA SE DA SU UGOVARAČI PRISTALI NA PRIMENU UZANSI AKO NJIHOVA PRIMENA NIJE UGOVOROM O GRAĐENJU ISKLJUČENA U CELINI ILI DELIMIČNO.

5. → ZAKONOVANI NA JEDINIČNIM CENAMA PLAĆAJU SE STVARNO IZMERENE KOLIČINE.
6. → DA LI SE TI RADOVI PLAĆAJU ZAVISI OD VRSTE UGOVORA. AKO JE CENA PAJČALNA TI RADOVI SE NE PLAĆAJU POSEBNO, ONI SU URAČUNATI U CENU. ISTO VAŽI I ZA UGOVOR PO SISTEMU KJČ U RUKU. AKO SU JEDINIČNE CENE TI RADOVI ĆE BITI POSEBNO PLAĆAJU.

1. PREMA BR. UGOVORA:

1. UGOVOR SA JEDNIM (GLAVNIM) IZVOĐAČEM
2. VEĆI BR. UGOVORA SA RAZLIČITIM IZVOĐAČIMA
3. UGOVOR SA KONZORCIJUMOM

2.

VARIJANTA IZMEĐU PRVE DVE. KADA IMAMO SLOŽENE USLOVE VIŠE RAZLIČITIH FIRMI KOJE SE UDRUŽE I NAPRAVE KONZORCIJUM - UGOVORNO POKREZIVANJE VIŠE FIRMI KAKO BI SE ONI INVESTITORU PREDSTAVILI KAO JEDNO LICE. JEDAN PREDSTAVLJA CEO KONZORCIJUM. PREDNOSTI ZA NARUČIOCA, ON SE OBRAČA JEDNOM LICU, A SVI ČLANOVI KONZORCIJUMA OGOVARAJU ZA CEO POSAO. SVE PREDNOSTI SA JEDNIM IZVOĐAČEM OSTAJU, POSTOJE SAMA ODOBNE PREDNOSTI. KONZORCIJUM SKLAPA DODATNI UGOVOR IZMEĐU SEBE ŠTO NE ZANIMA NARUČIOCA.

3. PREMA NAČINU IZBORA IZVOĐAČA:

1. JAVNO NADMETANJE (OTVORENI POSTUPAK)
2. POSTUPAK PRIKUPLJANJA PONUDA PO POZIVU
3. NEPOSREDNA POGODBA

4.

UPUĆUJE SE JAVNI POZIV SREDSTVIMA KOMUNIKACIJE.

PREDNOST: DOBIJE SE VEĆI BR. PONUDA, MOGUĆNOST BIRANJA. NAJČEŠĆE SE BIRA PO NAJNIŽOJ CENI (ROK POMERAK)

MANA: TREBA DA PROĐE DOSTA VREMENA. OGLAS OTVOREN 15-30 DANA (JAVNI OGLAS)

DRUGA MANA: DOBIJAMO PONUDU OD NEKOG NEKVALIFIKOVANOG. MORAJU POSTOJATI MEHANIČKI SELEKCIJE: ISKUSTVO, REFERENCE, BAR 100 ZAPOSLENIH U FIRMI, DA FIRMA RASPOLAŽE MEHANIČACIJOM. NEKVALIFIKOVANE PONUDE SE UOPŠTE I NE RAZMATRAJU.

5.

INVESTITORI POZIVAJU TAČNO ODREĐENE FIRME DA IM DAJU PONUDE, ONE ISPUNJAVAJU SVE KRITERIJUME PA SE TU RADI O CENI. PREDNOST: DATO JE VIŠE PONUDA I BIRA SE NAJPOVOLJNIJA. MANE: ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA NE DOZVOLJAVLJA TAKAV POSTUPAK - BILU KO KO IMA PONUDU MOŽE DA SE JAVI.

6.

NEPOSREDNA POGODBA SAMA SA JEDNIM. ODMAH SE UGOVORE PARE. PREDNOST JE DOGOVOR, MANA: NE ZNAMO DA LI SU PREPLATILI TAJ POSAO, UZIMAMO SA ČIME DA UPOREĐIMO. KORISTI SE RETKO I TU KOJ HITNIH POSTOJE RADOVA I KOD NAKNADNIH RADOVA.

7.

PREMA ODREĐENOSTI PREDMETA POSLA

1. SA FIKSNOM SPECIFIKACIJOM - SVE JE TAČNO ODREĐENO
  2. SA ODREĐENOM SPECIFIKACIJOM I KLAUZULOM ZA VARIJANJE PREDMETA POSLA
  3. TERMINJSKI POSLOVI
- ↓
POSLOVI NA ODRŽAVANJU
- ↓
IMAMO PREDMET RADOVA ALI SE RADI O ORIJENTACIONIM KOLIČINAMA. GRANICA ODSTUPA 10-20%

8.

PREMA OBIMU UGOVORNIH OBAVEZA IZVOĐAČA:

1. SAMO IZGRADNJA - RAZRAĐEN PROJEKT PO KOME SE GRADI
2. PROJEKTOVANJE I IZGRADNJA
3. IZGRADI, UPRAVLJA I TRANSFERIŠI (BOT - PROJECT - BUILT, OPERATE, TRANSFER)

9.

PREDNOST: PARALELNO SE PROJEKTUJE I IZGRADJUJE. PROBLEM: AKO NEKO PROJEKT I GRADI ON ĆE DOSTA I DA ŠTEDI.

10.

BOT - PREDNOSTI - IZVOĐAČ INVESTIRA IZGRADNJI OBJEKTA ŠTO ZNAČI DA INVESTITOR U PERIODU GRADNJE NE TROŠI NOVAC.

12.

PAUŠALNA CENA: NEMA MERENJA RADOVA
NEMA VIŠKOVA I MANJKOVA
NEMA NEPREDVİDENIH RADOVA
IMA NAKNADNIH RADOVA

CENA MOŽE BITI ODREĐENA ILI ODREĐIVA (JEDINIČNA)

1. CENA MOŽE BITI ODREĐENA KAO PRUŽALNI IZNOS ILI UKUPNA CENA
2. NA BAZI MERENJA I VREDNOVANJA KOLIČINE IZVEDENIH RADOVA
3. NA BAZI NAKNADE STVARNO UČINJENIH TROŠKOVA

15.10. PREMA PROMENJIVOSTI UGOVORNE CENE:

1. UGOVORI SA FIKSNOU CENOM - NEĆE BITI PROMENE USLED UTICAJA INFLACIJE
2. UGOVORI SA PROMENJ. CENOM - DOLAZI DO PROMENE UGOVORENIH JEDINIČNIH CENA ILI UKUPNIH CENA
ČAŠO SE KORISTE ODREĐENIH MEHANIZAMA - VEŽIVANJE ZA STRANU VALUTU (€),
DEVIZNA KLAUZULA

16. KLIŽNA SKALA - CENE IZ PONUDE SE KORIGUJU I STVARNO SE PLAĆA IZNOS KOJI SE DOBIJA TAKO ŠTO SE UGOVORENE CENE POMNOŽE NEKIM FAKTOROM

$$C_1 = C_0 \cdot K, \quad C_0 - \text{UGOVORENA CENA}, \\ K - \text{FAKTOR}$$

$$K = a + b \cdot \frac{M_1}{M_0} + c \cdot \frac{T_1}{T_0}, \quad a + b + c = 1$$

a - FIKSNI DEO KOJI SE NE MENJA

b - PROCENTUALNO UČEŠĆE MATERIJALA U TOJ POZICIJI

c - UČEŠĆE RADNE SNAGE U UKUPNIM TROŠKOVIMA RADOVA

M_1, M_0, T_1, T_0 - ZVANIČNI STATISTIČKI PODACI KOJE U NAŠOJ ZEMLJI DAJE
ŽAVOD ZA STATISTIKU.

M_0 - INDEKS CENA NA MALU

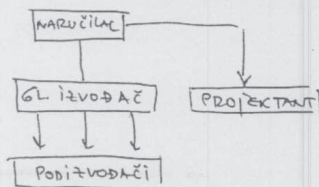
T_0 - INDEKS TROŠKOVA ŽIVOTA } 0, INDEKSI U TREUTKU UGOVARANJA
(BAZNI DATUM)

BAZNI DATUM - POČETNI DATUM OD KOG SE OBRACUNAVAJU POČETNI INDEKSI,
ZA NOVU CENU (M_0, T_0)

17. PREMA KLJUČNIM ODNOSIMA UČESNIKA NA PROJEKTU:

1. TRADICIONALNI PRISTUP
2. MENADŽMENT PRISTUP - UPRAVLJANJE IZGRADNJOM
- UGOVARANJE I UPRAVLJANJE IZGRADNJOM
3. KLJUČ U RUKE - PROJEKTUJ I IZGRADI - DESIGN AND BUILD
- PROJEKTUJ I UPRAVLJAJ - DESIGN AND MANAGE

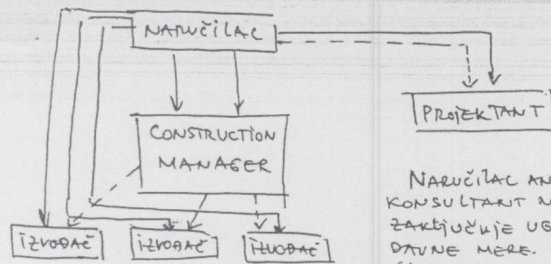
18. TRADICIONALNI PRISTUP - MANA - PRVO PROJEKT PA RADOVI

- 19.
1. UPRAVLJANJE IZGRADNJOM
  2. UGOVARANJE I UPRAVLJANJE IZGRADNJOM

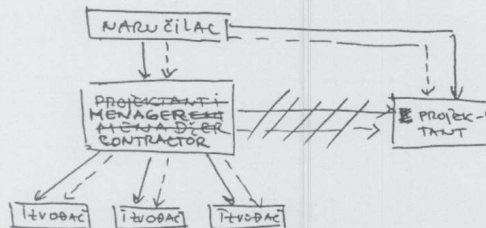
20) UPRAVLJANJE IZGRADNOM I MENADŽMENT (FM-1)

Naručilac angažuje construction manager, koji je konsultant naručiocu da opradi posao. naručilac zaključuje ugovor i sa projektantom i daje nalogodavne mere. Menadžer takođe daje nalogodavne mere (instrukcije). naručilac zaključuje ugovore sa više izvođača koji naloge dobijaju od menadžera.

21) MENADŽMENT PRISTUP - UGOVARANJE I UPRAVLJANJE IZGRADNOM

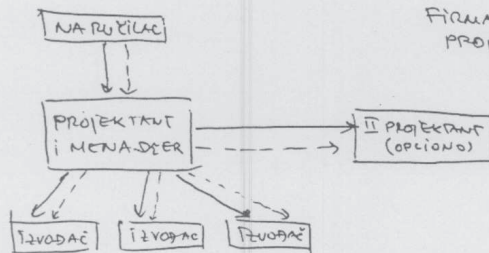
- Stično kao u tradicionalnom s tim što ovaj u sredini
- naručilac angažuje menager ~~constructor~~ koji ne izvodi sam radove već zaključuje ugovor sa više izvođača i daje im naloge.

Naručilac angažuje projektanta i izdaje mu naloge

22) PROJEKTOVANJE I UPRAVLJANJE IZGRADNOM

- naručilac zaključuje ugovor sa jednom firmom koja će da projektuje i vodi menadžment (design and manage)
- ta firma projektuje i angažuje izvođača.

Firma može angažovati i drugog projektanta

23) Projektuj i izgradi:

- naručilac angažuje firmu koja projektuje i izvodi radove
- projektant je glavni izvođač. može imati i podizvođače
- boja varijanta je kada sve ide preko jedne firme. manjotina - nema precizni zadatke koji daju projektantima i izvođačima.
- najmanja verovatnoća da se dobiće ono što se želi. (najmanji kvalitet)

